

grænset Udskydningsret for den kaldsheretigede Myndighed ved Lærerebedernes Besættelse i Stedet for den nugældende Kassationsret, og i øvrigt er det saa langt fra, at der stilles yderligere Krav eller gøres Indgreb i det kommunale Selvstyre, at tværtimod Anordningen af 29de Juli 1814 for Landet § 10 o. fg. saavel som Beslutning af 28de August 1818 ophæves og afløses af en enkelt Bestemmelse, der angiver Minimum af det ugentlige Antal Timer, som hver Klasse skal have i Gennemsnit. Flertallet er enigt om, at Regeringens Forordninger her ere yderst bestedne og Indrømmelsen til det kommunale Selvstyre ret betydelig, og enkelte af os have været i Tvivl, om der dog ikke burde træffes nogle Forholdsregler mod alt for store Afvigelser i Kommunernes Skoleordninger og muligt tilige i selve Loven indføre en Bestemmelse om, at der maa tilstræbes Hverdagsundervisning for ældste Klasse, overalt hvor Forholdene tillade det. Men paa den anden Side tro vi at vide, at Kommunalbestyrelserne sætte ganske særlig Pris paa i videst mulig Grad at have Frihed til at vælge den Skolegangsordning, der passer bedst for de stedlige Forhold, og vi have derfor slaaet os til Ro med, at den bedste Ordning vel ogsaa nok i Reglen vil blive valgt alligevel, og at der i alt Fald ved Statens Tilskud vindes de store Goder for Skolen, at der bliver mindre og mere ensartede Klasser at undervise, at Læreren kan anvende sin hele Virksomhed i Skolen, og at denne for Fremtiden kan gøre Regning paa fremdeles at drage de jævne Samfundslags dygtigste og bedste Kræfter til sig.

Vi kunne saaledes i alt væsentligt slutte os til Regeringsforslaget; men anderledes forholder det sig derimod med Forslaget, som det nu foreligger i Folketingets Affattelse. Vi skulle ikke her tillægge det nogen afgørende Betydning, at man har slettet Bestemmelsen om at rykke den skolepligtige Alder $\frac{1}{2}$ Aar frem og gjort obligatoriske Sag til fakultative, og ikke blot gjort til Genstand for Lovgivning, hvad der ifølge Sagens Natur maa være en Administrations Sag, men endogsaa søgt at fastslaa Principper

og Teorier, hvis Rigtighed er alt andet end almenanerkendt, og som allerede af den Grund maa være uden for Lovgivningen. Ikke heller skulle vi lægge nogen særlig Vægt paa, at man har i videst mulig Grad fastslaaet i Lovgivningen de Indrømmelser, Administrationen hidtil har gjort visse Gyng af Landet (jvfr. §§ 8 og 15) og foreslaaet et Multsystem, der sikkert meget snart vilde vise sig at være ubrugeligt. Thi om alt dette gælder det vel dog, at Forstørelsen i Opfattelsen ikke er større, end at der vilde kunne opnaas Forstaaelse ved gensidig Smødekommehed, og det samme gælder forhaabentlig de Bestæninger af de højeste Lønningssatser, der ere foretagne i det andet Ting. Men rent ud uantagelige for Landstinget ere efter vor Opfattelse i alt Fald følgende 4 Punkter, som et Flertal i det andet Ting har faaet sat ind i Loven: 1) en Skolekommission, sammensat efter de videst gaaende Regler for almindelig Valgret, og udrustet med den videstgaaende Myndighed over Skolen og over Læreren lige fra hans Kaldelse til hans Afstedigelse, 2) en Kaldelsesmaade, der er endnu uheldigere end den nuværende, 3) Skolepengeordningen, og 4) den Stilling, man giver Fristolen. Under Forhandlingerne om Loven af 1856 udtalte Bregendahl, senere i lang Tid Folketingets Formand, i Anledning af det da ønskede Statsstilskud blandt andet følgende (se Rigsdagsstidende for 1855 Pag. 2299): „For det kan ikke være andet, end at fra den Side, hvorfra Tilskuddene komme, der maa ogsaa Styrelsen til sidst gaa over, man kan ikke sætte Kommunen til at forvalte Statsmidler;“ og det var jo, som bekendt, ogsaa for at opnaa en lille Lønningsforhøjelse for Lærerne gennem selve Kommunen, at den daværende Kultusminister gif ind paa at lægge en væsentlig Del af Valgretten i Kommunalstyrelsens Haand. Nu er der derimod Tale om en faktisk Detæling af Kommunebyrden, for saa vidt de foreslaaede Forandringer ere paatrængende nødvendige, og paahvile Kommunen efter den bestaaende Lovgivning, og for saa vidt Kommunen ved ethvert nyt Embedes Op-